

mag. Andreja Ravnihar Megušar

VENTUS PASSIONIS - 2019

GIBANJE PASIJONSKI VETER V LETU 2019 ŠE MOČNEJE ZAPIHA

Nastanek in delovanje Pasijonskega vetra sta povezana z dolgoletno željo, da bi se pasijonci povezovali in sodelovali ter ob tem duhovno in osebno rasli. Prva pasijonska sapica je zavela že konec devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko smo na ulicah Škofje Loke ponovno oživili Škofjeloški pasijon. Ob zadnjih štirih uprizoritvah, torej od leta 1999, je v Škofji Loki in drugih pasijonskih krajih pričela nastajati pasijonska skupnost, ki je na različne načine povezovala vse pasijonce, ki so bodisi igrali ali na druge načine sodelovali pri njegovih uprizoritvah. Tako so se spletale pasijonske vezi z mnogimi slovenskimi kraji in s pasijonci iz Vipavskega križa, Razborja pod Lisco, Višnje gore, Laškega, Vira pri Domžalah, Cerkelj na Dolenjskem, Križa pri Trziču, Štepanje vasi, Ribnice in Preddvora ...

Pasijonski veter je organiziran na način povezovanja in socialnega mreženja skozi različne pasijonske dogodke, z namenom krepitev in poglobljanja pasijonskega duha med pasijonci na Slovenskem in po svetu.

Želja pasijoncev je vedno bila, da bi pasijonska skupnost živela tudi v času med uprizoritvami, še posebej v duhovnem smislu, saj pasijon ni samo zgodovinska dediščina, nek spektakel, ampak je dogodek z bogatim duhovnim sporočilom. Pasijonski veter želi slediti duhovnemu izročilu pasijona, ga posredovati našim mladim, popeljati gledalca k duhovnemu in vsakomur posredovati krščansko izkušnjo. Kako pa bo gledalec doživel uprizoritev, pa bo odvisno od njega samega; le kot turistični dogodek ali pa bo odrinil na globoko. Enako velja za igralce.

V zadnjem desetletju so bili postavljeni pomembni mejniki, ki so začrtali pot pasijonskemu gibanju:

- Leta 2012 je bilo organizirano 1. srečanje slovenskih pasijonskih mest na temo *Komu in zakaj pasijoni danes*. Srečanja so se poleg pobudnikov Alojzija Pavla Florjančiča in Andreje Megušar udeleželi takratni provincial slovenskih kapucinov in gvardijan loškega kapucinskega samostana brat Štefan Kožuh, režiser Škofjeloškega pasijona 2009, Borut Gartner, Nejc Ilc iz Ribnice, Ana Florjančič, ki je prebrala razmišljanje Irme Krečič Slejko iz Vipavskega križa, Miha Terpin iz Višnje Gore in Luise Maria Ruhdorfer, Slovenka iz avstrijske Koroške, ki že dolga leta proučuje zgodovino upri-

zarjanja slovenskih pasijonov na avstrijskem Koroškem. Lahko rečemo, da smo postavili prve okvire Pasijonskega vetra.

- Leta 2016 je bil Škofjeloški pasijon kot prva slovenska enota uvrščena na UNESCOV seznam nesnovne kulturne dediščine. Na podlagi te odločitve Kapucinski samostan Škofja Loka, kjer je sedež Pasijonskega vetra in Občina Škofja Loka, zagotavljata kontinuiteto uprizarjanja. Škofjeloški pasijon je tako mednarodno zaščiten, Škofja Loka pa je z vpisom pridobila prestižno blagovno znamko.
- V želji po povezovanju vseh slovenskih pasijoncev je bilo leta 2017 v kapucinskem samostanu Škofja Loka uradno srečanje gibanja Pasijonski veter, na katerem sta bila navzoča tudi brata kapucina Jožko Smukavec in Jaro Knežević. Tako se je oblikovalo gibanje slovenskih pasijoncev z imenom Pasijonski veter, katerega duhovni nosilci so postali bratje kapucini iz Škofje Loke. Hkrati pa se Kapucinski samostan Škofja Loka kot enakovreden partner Občini Škofja Loka vključuje v načrtovanje, vodenje in izvedbo dogodkov, ki se dotikajo Škofjeloškega pasijona in ohranjanje pasijonske kondicije.
- Pasijonski veter je bil leta 2018 na 34. letni skupščini v madžarskem mestu Budaors uradno sprejet med enkopravne člane Združenja Europassion. Tako si je utrdil pot tudi med evropske pasijone.

Dogodki, ki jih že sedaj pripravlja in organizira Pasijonski veter, bodo tudi v bodoče del opusa pasijonskega dogajanja v mestih, kjer se pasijon uprizorja. Škofjeloški kapucini so varuhi in skrbniki tega bogatega kulturnega in duhovnega izročila, hkrati tudi povezovalci in steber Pasijonskega vetra¹.

Tudi v letu 2019 so potekali pomembni dogodki, ki so utrjevali mednarodno pot gibanju, hkrati pa postavili ogrodje za nadaljnje delovanje.

Spomladi 2019 so predstavniki Pasijonskega vetra aktivno sodelovali pri uprizoritvah pasijonov tako v Preddvoru, Ribnici, Štepanji vasi ter pri izvedbi Dnevov Škofjeloškega pasijona 2019.

¹ »Pasijonci se moramo združevati med seboj in s tem krepiti pasijonski duh na duhovni ravni. Sodelujoči pri Pasijonskem vetru nismo imeli želje samo po druženju, ki je seveda pomembno. Veseli smo, da imamo močno duhovno oporo, duhovni steber pri bratih kapucinih v Škofji Loki, obenem pa se zavedamo, da imamo veliko oporo tudi v evropskem združenju pasijonskih mest Europassion. Pasijon res ni samo zgodovinska dediščina, nek spektakel, ampak je dogodek z bogatim duhovnim sporočilom. V Škofji Loki predstavlja velik izziv, kako med posameznimi uprizoritvami, ki so vsakih šest let, poleg Dnevov Škofjeloškega pasijona (koncerti, razstave, predavanja ...) krepiti medsebojne odnose med pasijonci in ozvestiti, da je pasijon pomemben tudi na duhovni ravni. Delati moramo na sebi in na skupnosti in to je velik izziv. Pasijonci delajo odnose ŽIVE«, Andreja Ravnihar Megušar, 30. 3. 2018, radio Ognjišče.

1. Ribniški pasijon z naslovom *Daritev za grehe sveta* so uprizorili 13. aprila v Sodražici in 22. aprila v Ribnici.
2. V cerkvi sv. Štefana v Štepanji vasi je bil pasijon uprizorjen 14. in 16. aprila. Dramsko uprizoritev Jezusovega trpljenja so pripravili mladi iz župnije, za glasbeno spremljavo pa je poskrbel aktualni Stična bend, ki igra in poje na vseslovenskem srečanju mladih v Stični.
3. Pasijon *Glejte, človek!*, ki ga je pripravila dramska skupina Getsemani iz Preddvora, je doživel dve uprizoritvi 14. aprila v Preddvoru, ter po eno uprizoritev 22. aprila v župniji Homec in 23. aprila v župniji Stara Loka.

Pasijon v Preddvoru in Štepanji vasi si je ogledal tudi Franz Miehl iz St. Margarethna v Avstriji, ki je član predsedstva Europassiona. V času gostovanja se je srečal z županom Preddvora Rokom Roblekom.

Na vseh uprizoritvah po različnih pasijonskih mestih smo se pasijonci obiskovali in spodbujali pri našem delu in poslanstvu.

Februarja 2019 sta predstavnika pasijonskega vetra Aleksander Igličar in Andreja Megušar obiskala Hermino Krajnc, takratno vodjo Oddelka za družbene dejavnosti pri Občini Škofja Loka in predstavila delovanje ter program gibanja za leto 2019. S tem so bili postavljeni dobri temelji sodelovanja gibanja Pasijonski veter in Občine Škofja Loka, koordinatorice Dnevov Škofjeloškega pasijona.

Od 22. do 24. marca je bilo na pobudo br. Jara organizirano romanje pasijoncev na ogled pasijona v belgijskem mestu Schonberg/St. Vith, ki so se ga udeležili pasijonci iz štirih slovenskih krajev (Preddvor, Ribnica, Škofja Loka in Štepanja vas). V skupini 45 romarjev pod vodstvom br. Jara Kneževiča, so bili udeleženci iz Preddvora z župnikom Brankom Setnikarjem, Ribnice, Štepanje vasi v Ljubljani in škofjeloški pasijonci. Glavni organizatorji romanja so bili loški kapucini v sodelovanju z gibanjem Pasijonski veter. Romanje je finančno podprla Občina Škofja Loka. Passio Schonberg/St. Vith je relativno mlad pasijon, saj je bil prvič uprizorjen leta 1993. Uprizarjajo ga na sedem let. Pasijon je v nemškem jeziku, saj na tem področju večino prebivalstva predstavlja nemška manjšina. Na romanju so se pasijonci tudi medsebojno spoznali in povezali, kar je eno od osnovnih poslanstev gibanja Pasijonski veter, ki želi združevati slovenske pasijonce, duhovno pa ga vodijo, kot že zapisano loški kapucini. Na poti tja so se romarji ustavili v največjem nemškem Marijinem romarskem središču Altötting, nazaj grede pa v Freisingu, s Škofjo Loko pobratenim mestom.

29. marca je bilo v škofjeloškem Sokolskem domu organizirano odprtje pasijonske razstave slikarja Jošta Snoja *Svetloba* in predstavitev zbornika *Pasijonski*

doneski 14/2019 v organizaciji Muzejskega društva Škofja Loka, Kulturno-zgodovinskega društva Lonka Stara Loka, Pasijonskega vetra in Občine Škofja Loka.

4. aprila je bil v starološki župniji, v Stari dekaniji organiziran Pasijonski večer 2019 - *ViTa dolorosa*. Dramski igralec Gregor Čušin je ubesedil 15 zgodb o svetopisemskih likih, ki so se srečali s Kristusom ob poti na Kalvarijo, spremljajočo razstavo ilustracij pa je pripravila slikarka Agata Pavlovec. Organizatorji večera so bili Kulturno-zgodovinsko društvo Lonka Stara Loka, Župnijski zavod sv. Jurija Stara Loka in Pasijonski veter.

12. aprila je bil v Selcih ob 20. obletnici ponovne uprizoritve Škofjeloškega pasijona organiziran Pasijonski večer. Že daljnega leta 1997 je zavel pasijonski veter prav iz selške župnije, ko je rojak, danes p. Marjan Kokalj, režiral Krekovo ljudsko igro na prostem *Turški križ*. Sodelovali so številni igralci iz Selške doline, kakšna je njegova dediščina, pa smo spoznali, ko smo obeleževali 100. obletnico

Pasijonski večer v Selcih, april 2019.

Krekove smrti. Tako je bil leta 1999 v režiji Selčana p. Marjan Kokalja uprizorjen Škofjeloški pasijon - »Živa mojstrovina našega naroda«. V organizaciji Pasijonskega vetra, Župnije Selca, Muzejskega društva Škofja Loka in Kulturno-zgodovinskega društva Lonka Stara Loka smo gostili mlade pasijonce iz Preddvora, ki delujejo v dramski skupini Getsemani. Že drugo leto zapored so pripravili pasijon z naslovom *Glej Človek!*. V kulturnem programu so sodelovali Mešani pevski zbor Minuta čez pod vodstvom Ane Šolar. Že v uvodnem pozdravu je podžupan Matej Šubic izrazil veliko veselje in čast, da je lahko kot igralec sodeloval pri Škofjeloškem pasijonu, ki je bil na ulicah Škofje Loke uprizorjen v letih 1999, 2000, 2009 in 2015. Na Pasijonskem večeru so bili predstavljeni tudi *Pasijonski doneski* 14/2019, ki jih je uredila Helena Janežič.

Na velikonočni ponedeljek, 22. aprila, so pasijonci v organizaciji Občine Škofja Loka in Pasijonskega vetra v kapucinskem samostanu Škofja Loka pripravili *Romualdov dan*.

Od 9. do 12. maja so se predstavniki Pasijonskega vetra Alojzij Pavel Florjančič, Aleksander Igličar, Andreja Megušar in Jožica Žnidaršič udeležili letnega srečanja Europassion v Tullinsu blizu Grenobla v južni Franciji. Skupščina je bila volilna in na njej sta bila v skladu s statutom predstavnika Pasijonskega vetra Andreja Megušar in Aleksander Igličar imenovana v razširjeno predsedstvo združenja Europassion. S tem imenovanjem je Pasijonski veter dobil nov zagon v svoja jadra. Ponovno je bilo izvoljeno štiričlansko predsedstvo, ki ga vodi generalni sekretar Joseg Lang iz Auersmacherja v Nemčiji. Predsedstvo je imenovalo tudi člane razširjenega predsedstva, v katerega sta bila imenovana Andreja Megušar kot koordinatorica za Slovenijo in Hrvaško ter Aleksander Igličar za pomoč pri odnosih z javnostmi. Razširjeno predsedstvo Europassiona skupaj šteje 13 članov. Na srečanju Europassiona so bili tudi predstavniki Občine Škofja Loka Miha Ješe, Agata Pavlovec, Jože Štukl in Jernej Tavčar.

Od 13. do 15. septembra se je srečanja predsedstva združenja Europassion v avstrijskem Erlu udeležil član predsedstva Aleksander Igličar². Več o srečanju v prispevku A. Igličarja.

Vse te dejavnosti povezujejo slovenske pasijonce, kar jim omogoča izmenjavo izkušenj ter njihovo osebno in duhovno rast. S polno močjo bo pihal in vel³ oziroma deloval tudi v prihodnje. Tako v Preddvoru, v Štepanji vasi, Ribnici, še posebej pa pri pripravah na uprizoritve pasijona v Škofji Loki leta 2021. Pasi-

² Andreja Megušar se zaradi bolniškega staleža ni udeležila srečanja.

³ »Veter veje, koder hoče, njegov glas slišiš, pa ne veš, od kod prihaja in kam gre. Tako je z vsakim, ki je rojen iz Duha. « (Janez 3,8)

jonski veter je dopolnitev pasijonskih dogodkov na Loškem in hkrati močan duhovni povezovalac pasijoncev na Slovenskem in po svetu. Gibanje Pasijonski veter je živ pasijonski duh, ki želi sodelovati pri načrtovanju in izvedbi Škofjeloškega pasijona leta 2021 in ohraniti duhovno sporočilo pasijona.

10. novembra so se srečali režiserji ponovne uprizoritve Škofjeloškega pasijona po letu 1999 in vodje projekta. »Čudovita gesta nekdanjega in sedanjega režiserja Škofjeloškega pasijona Boruta Gartnerja, ki je na Martinovo nedeljo zbobnal tiste, ki smo poganjali kolesja Škofjeloškega pasijona 1999, 2000, 2009 in 2015. Sedaj lahko zapiha – Pasijonski veter 2021!« je na družbenem omrežju zapisal režiser zadnjega Pasijona (2015) Milan Golob⁴.

Srečanje režiserjev ponovne uprizoritve Škofjeloškega pasijona po letu 1999 in vodij projekta; sedijo z leve: Romana Bohinc (vodja 2009), Borut Gartner (režiser 2009 in 2021) in Tina Oblak (vodja 1999 in 2000), stojijo z leve: Marjan Kokalj (režiser 1999 in 2000), Matej Mohorič Peternejl (vodja 2015) in Milan Golob (vodja 2015), foto Samo Gartner.

⁴ Vir: Žarek dneva: Vsi, ki so doslej gnali kolesja Škofjeloškega pasijona, na enem mestu, Martinovo 2019, *Škofjeloške novice*, 20.11.2019, <https://loske-novice.si/zarek-dneva-vsi-ki-so-doslej-gnali-kolesja-skofjeloskega-pasijona-na-enem-mestu/>, avtor Janez Porenta.

Srečanje gibanja Pasijonski veter, 22. novembra 2019, Štepanja vas, foto Aleksander Igličar.

22. novembra 2019 so se v Štepanji vasi srečali pasijonci posameznih pasijonskih mest in imenovali odbor, ki ga sestavljajo koordinatorski pasijonski mest in duhovni asistent. Srečanje so pripravili pasijonci pod vodstvom br. Matej Štravs iz Štepanje vasi. Odbor je imenovalo uradnega predstavnika gibanja Pasijonski veter, ki je tudi uradni predstavnik gibanja. To je Andreja Megušar, duhovni asistent gibanja je br. Jaro Knežević. Koordinator za pasijon v Predvoru je Metod Jagodic, v Ribnici Helena Ilc, v Štepanji vasi br. Matej Štravs.

Tako je zaživelo samostojno gibanje Pasijonski veter, ki povezuje vse slovenske pasijonce v Sloveniji in po svetu kot živo skupnost, neguje duhovno bogastvo in sporočilnost pasijona. Duhovni steber in sedež gibanja pa je Kapucinski samostan Škofja Loka. Pasijonci širom domovine in tudi izven naših meja se

iz spoštovanja do naše bogate in dragocene kulturno-zgodovinske dediščine in s pogledom, uprtim v prihodnje rodove, čutimo nagovorjene, da to dediščino skrbno negujemo, iz nje črpamo za današnji čas in jo predajamo našim zanamcem.

Gibanje Pasijonski veter je še dokaj mlado, a je doseglo že kar nekaj uspešnih korakov. Zavedamo se, da bodo prihodnji koraki in dejanja odvisna predvsem od pasijoncev oziroma ljudi, ki se bodo v njem povezovali. Pomembno bo tudi duhovno spremljanje in molitve s strani bratov kapucinov ter seveda nenazadnje Božji blagoslov.